

ZNANOST I DRUŠTVO

Glavni cilj:

- Sustavan pristup znanosti kao društvenoj vrednoti, prema komunikaciji, promociji i afirmaciji znanosti u tom kontekstu, prema državnim i institucijskim politikama afirmacije znanosti u društvu.

Analiza stanja:

- Ne postoji sustav praćenja i analize odnosa znanosti i društva mimo parcijalnih istraživanja.

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ROK	CILJNE SKUPINE	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA
Donošenje nacionalne strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije	MZOS, HAZU i dionici sustava	2013.	Vlada RH, resorna ministarstva, državne agencije, znanstvene ustanove i visoka učilišta	Državni proračun
Uspostava sustava praćenja i analize odnosa znanosti i društva	MZOS, institucije sustava	2015.	Svi dionici sustava znanosti	Projektno djelovanje

Očekivani rezultat:

- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije kao krovni dokument koji bi trebao osigurati aktivnosti na dolje navedenim temama vezanima uz ulogu obrazovanja i znanosti u društvu.
- Strukturiran sustav praćenja i analize odnosa znanosti i društva kao preduvjet donošenja odluka na dolje danim temama na osnovu znanstveno utemeljenih podataka.

DRUŠTVENO ODGOVORNA ZNANOST

Društveno odgovorna znanost kroz:

1. Etičnost u znanstvenom radu i profesiji.
2. Poticanje i postizanje spolne/rodne ravnopravnosti u znanosti.
3. Poticanje razmjene znanja između akademskog, društvenog i gospodarskog sektora te međusektorske kadrovske mobilnosti.
4. Cjelovitost znanstvene bibliografije i dostupnost istraživačkih podataka (s odgodom).

Glavni ciljevi:

- Usklađivanje uređenja znanstvenog sustava i znanstvene prakse s uvećanom društvenom odgovornošću znanosti i s međunarodnim, posebice europskim propisima i dokumentima.
- Intenziviranje suradnje s ostalima dionicima znanstvene i tehnološke politike u RH.

AKCIJSKI PLAN ZNANOST I DRUŠTVO

Analiza stanja:

- Iako ne postoje sustavna istraživanja, brojne medijski popraćene afere narušile su sliku etičnosti hrvatske znanstvene zajednice u javnosti. Postoje najmanje četiri problema vezana uz sustav osiguranja etičnosti: 1) pojedine institucije još nisu pristupile izradi etičkih kodeksa ili se postojeći etički kodeksi ne provode; 2) neke sveučilišne sastavnice imaju etički kodeks koji nije usklađen s etičkim kodeksom sveučilišta kojemu pripadaju; 3) etički kodeksi pojedinih institucija nisu usklađeni s Etičkim kodeksom Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju (OEZVO); 4) ne postoji zaštita podnositelja prijava za znanstveno nepoštenje i druge neprihvatljive oblike ponašanja.
- Brojna domaća istraživanja ukazuju na spolno neujednačen sustav pojedinih znanstvenih polja i organizacija, profesionalno zaostajanje istraživačica u znanstvenom napredovanju, priznanjima i nagradama, premalena zastupljenost žena u obnašanju vodećih organizacijskih pa i političkih funkcija te manju dostupnost materijalnih resursa ženama.
- Postojeći pokazatelji ukazuju na slabu suradnju znanstvenog i gospodarskog sektora u Hrvatskoj, na zanemariv utjecaj znanosti na gospodarski rast i razvoj društva, kao i na nepostojeću međusektorsku mobilnost kadrova.

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ROK	CILJNE SKUPINE	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA
Revizija postojećeg Etičkog kodeksa OEZVO-a i usuglašavanje etičkih kodeksa instituta i sveučilišta te sveučilišnih sastavnica s Etičkim kodeksom OEZVO	OEZVO, institucije u sustavu	2014.	Institucije sustava	-
Ishodnje obveze visokih učilišta i znanstvenih instituta na pridržavanje Etičkog kodeksa OEZVO-a	OEZVO i MZOS	2014.	Znanstvene organizacije i visoka učilišta	-
Programi edukacije znanstvenika i promicanje etičnosti u znanosti i visokom obrazovanju	MZOS, OEZVO	Kontinuirano	Znanstvenici i istraživači	Državni proračun
Ujednačavanje spolnog/rodnog sastava istraživača u sustavu, osobito u upravljačkim strukturama (min. 1/3 žena u nacionalnim vijećima, područnim vijećima, matičnim odborima, znanstveno-političkim tijelima i t. sl.)	MZOS, Odbor za ravnopravnost spolova	Kontinuirano	Znanstvene ustanove i visoka učilišta	-
Programi stimulacije znanstvenica s ciljem povećanja rodne ravnopravnosti	MZOS	Kontinuirano	Znanstvene ustanove i visoka učilišta	Državni proračun
Uspostava cjelovite i ažurne domaće baze znanstvene bibliografije	MZOS, NSK, IRB	2015.	Institucije i znanstvenici	Europski fondovi

AKCIJSKI PLAN ZNANOST I DRUŠTVO

Uspostava baze s istraživačkim podacima i neobjavljenim rezultatima (javna dostupnost 5 godina nakon završetka istraživanja)	MZOS, institucije sustava	2015.	Znanstvene ustanove i visoka učilišta	Europski fondovi
Donošenje nacionalne inovacijske strategije	MZOS, OECD, MINGO	2014.	Vlada RH, resorna ministarstva, državne agencije, znanstvene ustanove i visoka učilišta	Državni proračun

Očekivani rezultat:

- Povećana etičnost pojedinaca i institucija u znanosti i visokom obrazovanju, bolja informiranost i edukacija znanstvene zajednice radi ostvarivanja etičnosti u znanstveno-istraživačkom radu, djelovanju unutar institucije te u odnosima s vanjskim dionicima.
- Razvijanje međusobnog povjerenja i suradnje MZOS-a, institucija i drugih dionika sustava.
- Veća spolna/rodna ujednačenost znanstvenika i istraživača.
- Bolja suradnja znanstvenog i gospodarskog sektora.

ZNANSTVENA KULTURA I OBRAZOVANJE

Glavni ciljevi:

- Znanstvena i tehnološka znanja kao dio osnovnih znanja i vještina građana.
- Promicanje znanstvenoga pogleda na svijet i kritičkog mišljenja.
- Obrazovanje i regrutiranje budućih znanstvenika.

Analiza stanja:

- Postojeći pokazatelji ukazuju na neadekvatan pristup znanstvenoj pismenosti te nedovoljnu raširenost znanstvenog načina mišljenja u prosuđivanju i rješavanju problema pojedinca i društva.
- Niska razina uključenosti učenika i studenata u istraživačke aktivnosti.
- Nedostatna potpora nadarenim učenicima i studentima.
- Nedostatna potpora socijalno i na druge načine ugroženim skupinama i pojedincima.
- Nedovoljna komunikacija znanstvene kulture kao kompleksa znanja i društvenih vrednota koji promiču znanost.

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ROK	CILJNE SKUPINE	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA
Stručno usavršavanje dionika obrazovne vertikale, kako bi znanstvena kultura prožimala cijeli obrazovni sustav, uključujući obrazovanje odraslih	MZOS, Agencija za odgoj i obrazovanje, znanstvene i visokoškolske ustanove	Kontinuirano	Svi dionici obrazovne vertikale	Državni proračun

AKCIJSKI PLAN ZNANOST I DRUŠTVO

Donijeti akcijski plan institucionalne potpore nadarenim učenicima i studentima	MZOS, Agencija za odgoj i obrazovanje	2013.	Nadareni učenici	Državni proračun
Donijeti akcijski plan poticanja socijalne inkluzivnosti u visokom obrazovanju i znanosti	MZOS, Nacionalna zaklada za potpor uč. i stud. standardu	2015.	Socijalno ugrožene skupine i pojedinci	Državni proračun
U izradi predmetnih kurikuluma naglasak staviti na istraživačko i projektno učenje	MZOS, Agencija za odgoj i obrazovanje, znanstvene i visokoškolske ustanove	2013.	Svi učenici	-
Festival znanosti, dani otvorenih vrata, tematske noći znanstvenih ustanova, radionice te ostali oblici popularizacije znanosti koji se temelje na sudjelovanju javnosti	Institucije u sustavu, mediji, nevladine udruge	Kontinuirano	Zainteresirana javnost	Državni proračun

Očekivani rezultat:

- Stjecanje temeljnih znanja nužnih za ulogu odgovornih građana na svim razinama obrazovanja.
- Jača institucionalna potpora nadarenim učenicima i studentima.
- Povećanje socijalne uključenosti.
- Širenje znanstvene kulture i obrazovanja.

ZNANSTVENA POLITIKA I GRAĐANI

Glavni ciljevi:

- Znanstveno opismenjavanje i poticanje sudjelovanja građana.
- Jačanje povjerenja u znanstvenu zajednicu.
- Stvaranje mehanizama sudjelovanja javnosti u procesu donošenja odluka o znanstveno-tehnološkom razvoju i pripadnim rizicima.

Analiza stanja:

- Nedovoljna podrška javnosti i društva znanstvenim istraživanjima te ulaganju u znanost.
- Nedovoljne znanstvene kompetencije javnosti, nedovoljno razumijevanje koristi i rizika povezanih sa znanstvenim istraživanjima kao i prirode znanstvenih istraživanja.
- Nepostojanje mehanizama participacije javnosti u donošenju odluka o znanstveno-tehnološkom razvoju.

AKCIJSKI PLAN ZNANOST I DRUŠTVO

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ROK	CILJNE SKUPINE	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA
Educiranje znanstvenika i zaposlenika u medijima o etičkim i društvenim posljedicama znanstvenih istraživanja (radi osiguravanja povjerenja i podrške javnosti i društva)	MZOS, znanstvene ustanove, medijske kuće	Kontinuirano	Znanstvenici i istraživači, zaposlenici u medijima koji pokrivaju znanost	Projektno
Educiranje građana o etičkim i društvenim posljedicama znanstvenih istraživanja te o mehanizmima participacije javnosti	MZOS, znanstvene ustanove	Kontinuirano	Građanstvo	Projektno
Sustavno informiranje građana i medija o aktivnostima i postignućima znanstvenika i njihovoj povezanosti s društveno-ekonomskim razvojem	MZOS, znanstvene ustanove, strukovne udruge	Kontinuirano	Građani i mediji	EU fondovi
Uključivanje zainteresiranih predstavnika civilnog društva u proces donošenja odluka o znanstveno-tehnološkom razvoju	MZOS, lokalna i regionalna samouprava, nevladin sektor	Kontinuirano	Civilno društvo	-

Očekivani rezultat:

- Veća podrška javnosti znanstvenim istraživanjima i razumijevanje koristi i rizika vezanih uz provedbu znanstvenih istraživanja i primjenu rezultata znanstvenih postignuća.
- Uključivanje javnosti u donošenje odluka o znanstveno-tehnološkom razvoju i sudjelovanje građana u procjeni i upravljanju rizicima znanstveno-tehnološkog razvoja.

ZNANOST I MEDIJI

Glavni ciljevi:

- Razvoj strategije unapređivanja odnosa medija, znanosti i javnosti, s naglaskom na edukaciju znanstvenika i medija za komunikaciju znanstvenih sadržaja.
- Promicanje aktivne uloge znanstvenih organizacija i znanstvenika u komunikaciji s javnošću.
- Sustavno informiranje medija i javnosti o istraživačkim aktivnostima znanstvenika i znanstvenih organizacija.

Analiza stanja:

- Postojeći pokazatelji ukazuju na nedovoljnu zastupljenost znanosti u hrvatskom medijskom prostoru, na nekvalitetnu komunikaciju znanstvenika i javnosti, te znanstvenika i medija kao i na nedostatak domaćeg servisa sa znanstvenim informacijama.

AKCIJSKI PLAN ZNANOST I DRUŠTVO

AKTIVNOST	NOSITELJ AKTIVNOSTI	ROK	CILJNE SKUPINE	MOGUĆI IZVORI FINANCIRANJA
Educiranje medija za komuniciranje znanstvenog sadržaja te izrada pratećeg edukativnog materijala	Znanstveni novinari, znanstvena zajednica, znanstvene ustanove	Kontinuirano	Znanstveni novinari, znanstvene ustanove	Projektno
Educiranje znanstvenika za komunikaciju s javnošću i medijima te izrada pratećeg materijala	MZOS, znanstveni novinari, znanstvena zajednica	Kontinuirano	Znanstvenici i istraživači	Projektno
Uspostava središnjeg servisa/portala sa znanstvenim informacijama za domaću i inozemnu javnost	MZOS, NSK, IRB	2016.	Znanstveni novinari, znanstvene ustanove	Europski fondovi

Očekivani rezultat:

- Veća i kvalitetnija zastupljenost znanosti u medijima.
- Bolja komunikacija znanstvenika, znanstvenih organizacija, medija i javnosti.
- Brže i točnije informiranje domaćih i inozemnih medija i javnosti o istraživačkim djelatnostima domaćih znanstvenika i znanstvenih organizacija.
- Širenje znanstvene kulture.

ZAKLJUČAK AKCIJSKOG PLANA ZNANOST I DRUŠTVO:

Prijedlog Akcijskog plana „Znanost i društvo“ počiva na četiri međusobno povezana, ali ipak donekle različita tematska kruga:

- Društveno odgovorna znanost,
- Znanstvena kultura i obrazovanje,
- Znanstvena politika i građani te
- Znanost i mediji

koji su sukladna glavnim ciljevima europskog akcijskog plana:

1. promicanje znanstvene kulture kao kompleksa znanja i društvenih vrednota koji promiče znanost,
2. približavanje znanstvenih politika građanima i
3. utemeljenje javnih politika na društveno odgovornoj znanosti.

Izradila radna skupina MZOS-a sastavljena od
medijskih djelatnika/ca, djelatnika/ca u
sustavu znanosti te zaposlenika/ca MZOS-a